

FAKTORİNG SEKTÖRÜ

2019 yılının ilk yarısı, 2018'in ikinci yarısında başlayan krizin ve 2019 Mart ayında gerçekleştirilen yerel seçimler ile Haziran ayında tekrarlanan İstanbul Belediye Başkanlığı seçiminin yarattığı belirsizliklerin ekonomiyi ve sektörü olumsuz etkilediği bir dönem olurken, yılın ikinci yarısı ise TCMB'nin uyguladığı faiz indirimleri sayesinde faktoring sektörüne olan talepte artış yaşanmasına yol açmıştır. Dolayısıyla, 2019 yılında sektörün toplam aktifleri %7,0 oranında büyüyerek 37,0 milyar TL'ye ulaşmıştır. Ancak, Mart 2020'den itibaren Türkiye'de görülmeye başlayan covid-19 pandemisi nedeniyle tüm reel sektör ve finans kesimi negatif yönde etkilenmiş ve ekonomik aktivite duraklama sürecine girmiştir. Bu nedenle, faktoring firmaları, pandemi boyunca çalıştığı ve riskini bildiği mevcut firmalarla bu süreci yönetmeyi tercih ederek, yeni firma riski almamaya özen göstermektedir. Sonuç olarak, faktoring sektörünün Nisan 2020 itibarıyla net faktoring alacakları 2019 yıl sonuna göre %8,9 civarında küçülmüş ve sektörün aktif büyüklüğü 34,6 milyar TL'ye gerileyerek 2018 yılındaki seviyesine geri dönmüştür.

Faktoring alacaklarının azalması nedeniyle sektörün bankalardan kullanmış olduğu kredileri de 22,7 milyar TL'ye gerilemiş, banka kredisine alternatif olarak kullandığı bono-tahvil ihraçlarının tutarı ise %11,4 artarak 2,0 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde faktoring şirketlerinin muhafazakâr politikaları nedeniyle tahsilatlardan elde ettikleri nakdi de Nisan 2020 itibarıyla 1,2 kat artmıştır.

25.02.2020 tarihinde 6361 sayılı "Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri" Kanunu'nun kuruluş şartlarına ilişkin 5. maddesinde; sadece faktoring şirketleri için asgari ödenmiş sermaye şartı 20 milyon TL'den 50 milyon TL'ye çıkartılmıştır. Faktoring şirketlerine bu maddeye uyum için 1 yıl süre tanınmış olup, BDDK'ya uygun gördüğü takdirde söz konusu süreyi iki yılı aşmamak şartıyla arttırmaya yetki verilmiştir. Nisan 2020 itibarıyla sektörün ödenmiş sermaye tutarı da %6,3 oranında artarak 3,4 milyar TL'ye ulaşmıştır. Ödenmiş sermayedeki bu sınırlı artışın nedeni, söz konusu kanun yürürlüğe girmeden evvel BDDK'nın sektör temsilcilerini konu hakkında bilgilendirmiş olması ve sektörün sermaye artışlarını kademeli olarak 2019 yılından itibaren yapmaya başlamasıdır. Ödenmiş sermayenin haricinde özkaynakları artıran bir diğer faktör de BDDK'nın faktoring firmalarına göndermiş olduğu 14.11.2018 tarihli yazısı ile kar dağıtım taleplerinin BDDK iznine bağlanmasıdır. Sonuç olarak, net karını büyük ölçüde bünyede bırakmak zorunda kalan faktoring sektörünün özkaynakları %4,2 artış göstermiştir.

Faktoring sektörünün bir taraftan özkaynaklarının artması ve diğer taraftan yavaşlayan hatta gerileyen ekonomik aktiviteye bağlı olarak faktoring alacaklarının küçülmesi nedeniyle sektörün kaldıraç oranı 3,9'a gerilerken, özkaynak oranı %24,5'e yükselmiştir. Pandemi sürecinin getirdiği belirsizliğin ve ekonomik durgunluğun devam etmesi durumunda, kaldıraç oranının ilerleyen dönemlerde daha da azalması beklenmektedir.

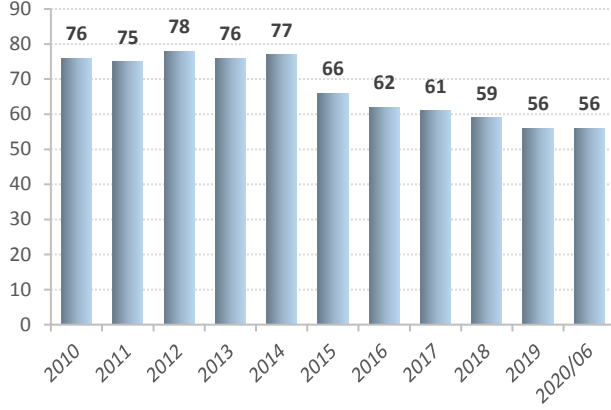
Türkiye Bankalar Birliği'nin Risk Merkezi verilerine göre, 2020'nin ilk dört ayında karşılıksız işlemi yapılan çek tutarı geçen yılın ilk dört ayındaki tutara göre %58,1 gerilemiştir. Söz konusu durum riskli müşteri sayısında bir azalışa işaret etmektedir. Ayrıca, faktoring firmalarının temkinli duruşunu sürdürmesi sonucu tahsili gecikmiş alacakların nominal tutarı Nisan 2020 itibarıyla %2,0 azalış göstermiştir. Buna ilaveten brüt faktoring alacaklarının %8,5 oranında azalması neticesinde TGA oranı %6,3'e yükselmiştir. Tahsili gecikmiş alacakların nominal tutarının gerilemesinde faktoring firmalarının temkinli davranmasının yanı sıra 27.11.2019 tarihinde ilgili yönetmelikte yapılan değişikliklerle takipteki alacakların bir kısmının bilanço dışına çıkarılarak nazım hesaplarda takip edilebilmesi etkili olmuştur.

Sektörde faaliyet gösteren 56 faktoring şirketinin Mart 2020 dönemindeki toplam net karı bir önceki yılın aynı dönemine göre %16,7 düşüş göstererek 348 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Net kardaki azalış, net faktoring gelirlerinin %20,9 oranında gerilemesinden, net türev işlemleri sonucu oluşan zarardaki nisbi artıştan ve operasyonel gelirlerdeki %24,9 oranındaki artıştan kaynaklanmıştır.

Pandemi sürecinde faktoring firmaları mevcut finansal yapılarını korumaya çalışmak zorunda kalmıştır. Halen etkilerini devam ettiren söz konusu konjonktür nedeniyle küçük çaplı faktoring firmalarının ayakta kalmakta zorlanabileceği ve sektörde lisans iptallerinin devam edebileceği düşünülmektedir. Banka ortaklı faktoring firmaları ise dijitalleşme süreçlerini başlatarak ve tedarikçi finansmanı ile ihracat faktoring işlemlerine odaklanarak süreçten maksimum fayda ile çıkmaya çalışmaktadır.

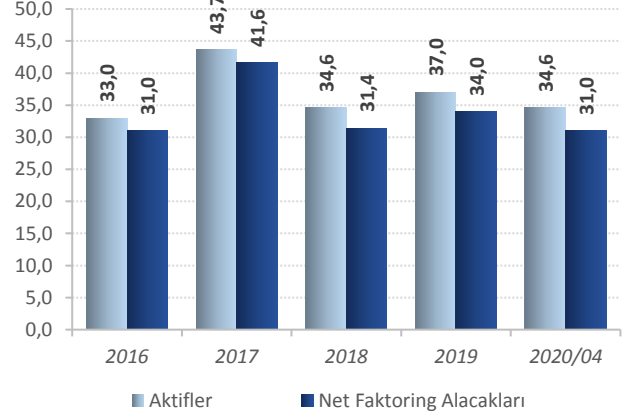
GÖSTERGELER

Şekil 1- Faktoring Şirket Sayısı

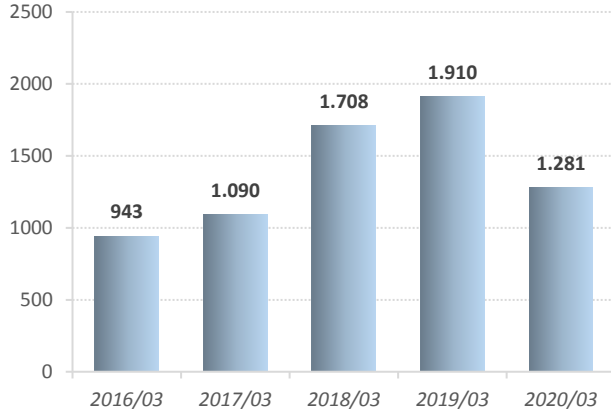
Kaynak: BDDK

Şekil 2- Aktifler ve Net Leas. Alacakları, Milyar TL

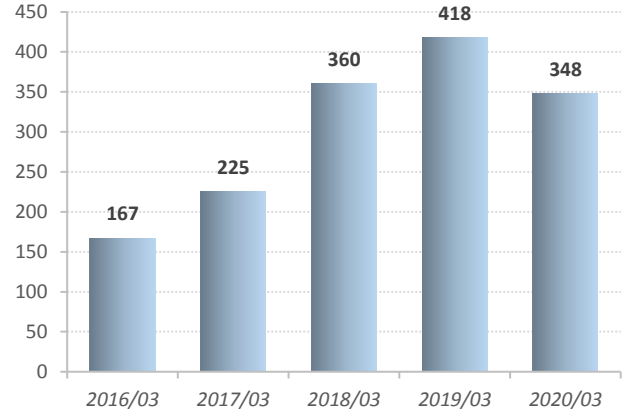
Kaynak: BDDK

Şekil 3-Sektörün Faiz Gelirleri, Milyon TL

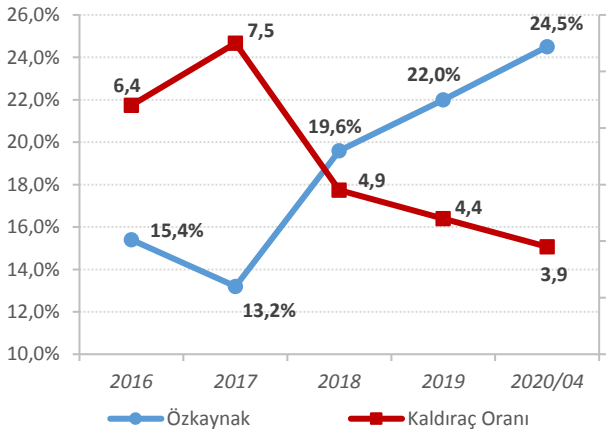
Kaynak: BDDK

Şekil 4-Sektörün Net Karı, Milyon TL

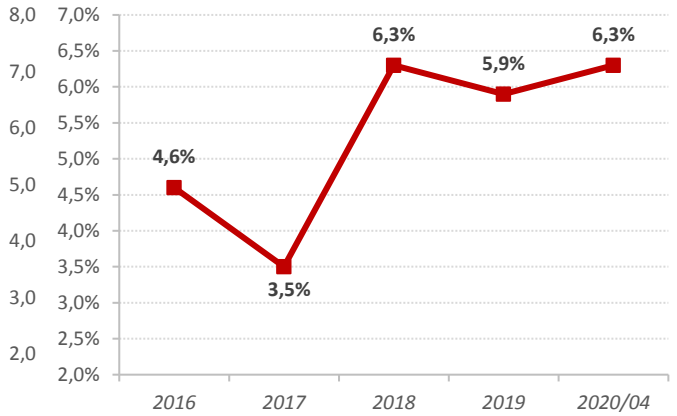
Kaynak: BDDK

Şekil 5-Özkaynak ve Kaldıraç Oranları

Kaynak: Turkrating

Şekil 6-TGA Oranı

Kaynak: BDDK

İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Sıla Mersin – Kredi Derecelendirme Uzmanı

sila@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
